

הלכות ציצית סימן יג

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה קדם]

והנכון שבימים קרב ש"ק יבדק השלית בעת הפחתו בהמיק שלו, ואז לא יצטרך לבדק בשבת⁽¹⁸⁾.

(13) ומי שיש לו טלית מיוחדת לשבת (ובמבואר במשנ"ב לקמן סי' רסב ס"ק ה שטוב לעשות כן), כתב הלקט הקמח החדש (סי' ח ס"ק ג) שיותר נכון לבדוק במרצאי שבת כשמקפלה כדי להכניסה לתיק.

[משנ"ב ס"ק י]

דלא פלוג רבנן בין טלית לטלית⁽¹⁴⁾. וספאון ר' עקיבא איגר בחדושי ספק בזה⁽¹⁵⁾.

(14) אמנם, להלן (ס"ק טו) כתב שבפשיטת טלית גדול יש גנאי קטן, ואם כן לכאורה היה מקום לומר שאין צריך להסירו אף בלי הטעם של 'לא פלוג רבנן', שהרי איסור דרבנן נדחה אפילו בגנאי קטן, ובתירוץ הראשון שבבי.

(15) וטעמו, שכיון שחז"ל לא נמנו וגמרו להתיר לילך עם טלית בכרמלית בלא ציצית, אלא רק אמרו בדרך כלל שכבוד הבריות דוחה לא תעשה דרבנן, אם כן בטליות שלנו שאין גנאי בהסרתן, אין היתר ללבשן, ולא שייך לומר בציור כזה 'לא פלוג רבנן'.

[משנ"ב ס"ק יב]

ומתבטל לישב בריבוי בלי טלית⁽¹⁶⁾ וכו', אכל אם אין מתבטל, אין כאן היתר דקבד הקריות⁽¹⁷⁾.

(16) ומטעם זה התיר לקמן (סי' סו ס"ק טז) למי שבאה לידו טלית בין הפרקים של קריאת שמע, שרשאי ללבושה ולברך עליה אף לדעת הרמ"א.

(17) ולגבי איסור מוקצה בטלית זו שנפסקה אחת מציצותיה ואסור לו ללבושה, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' לא) שדאי שאין בזה איסור, שהרי גם בלא ציצית ראויה היא ללבושה לאחר אם ישאילנה לו, וגם לו עצמו יש אופנים שאין בהם חיוב ציצית ומותר ללבושה, ולכן אינה אסורה בטלטול.

[משנ"ב ס"ק טז]

לפי שבשפת ליתא רק אסור דרבנן כנ"ל⁽¹⁸⁾ וכו', דלישב בלי טלית סבירא לה לרמ"א דהוא רק בקלל גנאי קטן⁽¹⁹⁾.

(18) מבואר מדבריו שבשבת אינו מצווה על עשיית ציצית כיון שאסור לו לקשרה, והפמ"ג (סי' שיו א"א ס"ק ו-ב) הקשה מדוע לא יהיה מותר לו לקשרה על מנת להתירה במרצאי שבת, שהרי קשר על מנת להתירו אינו אסור אלא מדרבנן, ובמקום מצוה לא גזרו. ותירץ, שכל קשר שהדרך היא לפעמים לבטלו שם, אסור לקשרו מן התורה. והביה"ל (שם ס"א ד"ה הקשר) תירץ, שקשר שדרך העולם לעשותו לקביעות, אין הולכים בו אחר דעת הקשר, ואסור מן התורה. והגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה מהדו"ת סי' א ד"ה ולכן נראה לומר) תירץ, שההיתר לקשר קשר שאינו של קיימא הוא רק משום שלא נחשב שחידש דבר בקשירתו, שהרי עומד להתירו, אבל אם מחמת הקשר התחדש הכשר בציצית

ובלעדיו לא היתה מתקיימת מצות ציצית, הרי זה נחשב קשר גז' לענין שבת.

(19) וכן לגבי מי שפגע בידו בתפילין קודם שלבש טלית, כתב בביה"ל לקמן (סי' כה ס"א ד"ה שלא יניחו) שלפי רוב הפוסקים צריך להניח תפילין תחילה, ואף אם הוא יושב בבית הכנסת ברבים ומתבטל שאינו לבוש בטלית אין להקל בזה, כיון שמבואר בפוסקים שהדין שאין מעבירין על המצות הוא דאורייתא, ודבר תורה אינו נדחה מפני כבוד הבריות אם לא בגנאי גדול, ולפיכך בלא טלית אפילו זמן ארוך סובר הרמ"א שאין זה גנאי גדול, וכי שכן כשזה רק רגעים אחדים עד שילבש הטלית, וראה שם שנשאר בצ"ע.

[משנ"ב שם]

על"פ מהקצון לעשות את העצה שקטב בספר ארצות-החיים שיפקיין⁽²⁰⁾, דאז פטור מלעשות בו ציצית⁽²¹⁾.

(20) וביאר שם, שעצה זו שייכת דוקא בימות החול, שהרי בשבת אסור להפקיר, וכן כתב בהגהות רעק"א כאן (נדלא כהמבואר במג"א ס"ק ח) שמותר.

(21) ובכל האופנים שיש בהם משום כבוד הבריות, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ח) שאין אומרים שיפקירו כדי שלא יעבור על מצוה עשה של ציצית, משום שחז"ל לא חייבוהו להפקיר ולהפסיק ממנו, ודוקא כאן שיש מחלוקת נכון שיפקירו לצאת מן המחלוקת.

אכן, לגבי שביתת בהמתו כתב השו"ע לקמן (סי' רמו ס"ג) שהיה להפקירה כדי שלא לעבור על מצות שביתת בהמתו, ויש ראשונים הסוברים שאין בשביתת בהמתו לאו, ואם כן מוכח שחייב אדם להפקיר כדי לקיים מצות עשה. וראה בשו"ת אבני נזר (נודע כי תנח אות יב) מה שכתב בזה.

[משנ"ב ס"ק טז]

דבטלית-קטן אם נודע לו שהציצית פסולין, דיש לו גנאי ג' לקשטו ממתת בגדיו בין בבית-הקנסת ובין בריבוי, אין צריך לקשטו⁽²²⁾.

(22) בביאור הדבר שנחשב גנאי גדול, כתב המחצית"ש (ד"ה והפשיטה) שכדי לפשוט את הטלית קטן יצטרך קודם לכן לפשוט את כל בגדיו, וישאר ערום.

[ביה"ל ד"ה וזקא]

ויראה, אם הם פסולים רק משעם ספק, כגון שלא חסר לו מכל הקשר חוץ רק שנים וקמאי קמאי⁽²³⁾.

(23) בביאור דבריו כתב בספר שו"ת הלכות (ס"ד), שכיון שנפסק שני חוטים בלבד, יש להסתפק אם שני ראשים של חוט אחד הם או שמו שני חוטים שונים, וכמו שכתב המשנ"ב לעיל (סי' יב ס"א ג) ובצירוף השיטה הסוברת שאין צריך אלא את החוטים שבשביל הלבן, יש ספק ספיקא, ויש להתיר את הדבר במידת כבוד הבריות.

אין כח מלאכה (אולי קשה) - מלאכה